

Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв

КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни: Постановка голосу

Рівень вищої освіти: перший /бакалаврський/ рівень

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Назва освітньо-професійної програми: Диригентсько-хорове мистецтво (народне)

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.mfknukim.mk.ua/course/view.php?id=712>

Рік навчання: I Семестр: I, II

Викладач (викладачі): Кедіс О. Ю (практичні, індивідуальні, підсумковий контроль)

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Постановка голосу» є вибірковою освітньою компонентою навчального плану як вибіркова складова, що дає можливість створити індивідуальну освітню траєкторію. Після вибору для студента ця дисципліна стає обов'язковою і навчання зорієнтоване на формування у студентів розуміння біофізичних механізмів співацького процесу, стійких критеріїв якості співу і співацької майстерності; розвиток активного вокального слуху, виховання уявлень про акустично та художньо повноцінне звучання співацького голосу; формування та удосконалення вокально-технічних та виконавських навичок, умінь свідомого володіння голосом, необхідних для проведення практичної вокальної роботи; системними знаннями, на формування комплексу спеціальних умінь, які дають можливість тим, хто навчається, самостійно, продуктивно й творчо опрацьовувати різноманітний вокальний матеріал. При опануванні постановкою голосу формується музична культура студентів за допомогою практичних навичок та знань, набутих на уроках сольфеджіо, музичної літератури, гармонії та інших музичних дисциплін.

Мета: Виховання диригента народного хору (ансамблю), артиста хору, який володіє основами вокальної техніки і застосовує їх у практичній роботі з

хором, як артист хору так і диригент. Принцип вокальної педагогіки це поєднання художнього та технічного розвитку співака.

Завдання курсу:

- Вдосконалення оволодінням вокально-технічними навичками до яких входить:
- розвиток діапазону;
- опора дихання;
- поєднання головного та грудного регістрів;
- професійне виконання вокальних творів.

Предметом навчальної дисципліни є підготовка артиста та соліста хору у мистецьких вищих навчальних закладах, практична робота у народному хорі, систематизація знань, умінь та практичних навичок.

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Аудиторних годин	Самостійної роботи студента	Вид підсумкового контролю
3	90	40	50	Залік (1, 2 семестр)

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми, опис теми, завдання для самостійної роботи	К-сть годин	Вид навчальної діяльності	Форми і методи навчання	Оцінка бали
<i>Тема 1.1. Загальні поняття про побудову та роботу голосового апарату.</i> Роль нервової системи в голосоутворенні, співацький звук як результат роботи гортані та дихання. Органи дихання: легені, бронхи, трахея, ротоглоточний канал, порожнина рота, діафрагма як основа дихання. Черевний прес. Гладка мускулатура трахеї та бронхів, тверде та м'яке нъобо, положення язика, ступень відкриття рота. Побудова артикуляційного апарата.	10	практичне	Опитування, перевірка роботи, ситуаційні Завдання.	100
	12	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, вирішення завдань	100
<i>Тема 1.2. Дихання в співі. Резонатори.</i> Погляди на співацьке дихання в історичному аспекті. Сучасні дані про співацьке дихання. Зв'язок дихання з характером звуку. Типи дихання. Змішаний	10	практичне	Опитування, перевірка роботи , ситуаційні Завдання Черевне дихання. Опора звуку. Подача те	100

тип дихання (грудо-брюшний, реберно-діафрагмальний, діафрагмально-брюшний. Організація співацького видиху. Методи тренування дихання. Опора співацького голосового апарату та нагляд за ним. Дихання через ніс.			резонування.	
	2	індивідуальні	Дихання в співі. Резонатори.	100
	11	самостійна	Дихання через ніс. Черевне дихання. Опора звуку. Подача те резонування.	100
	45		Всього:100*0,25	25
Вид підсумкового контролю:	Залік	Форма контролю	Практичне завдання	75
			Загальний підсумок	100
<i>Тема 2.1. Гортань в співі. Регістри. Прикриття. Атака звуку.</i> Положення гортані в спокої, розмові та співі. Зміщення гортані та довжина рупора. Зміщення гортані та змінність тембру голосу. Робота гортані та голосових складок. Два основних типа роботи голосових складок та два регістра голосу. Поняття регістр. Змішаний характер звучання голосу. Перехідні звуки. Прийоми згладжування та вирівнювання регістрів. Відчуття гортані в співі. Робота над прикриттям звуку. Тембри прикритого звучання. Атака звуку та її види. Механізм виникнення різних атак. Вправи для відпрацювання м'якої, твердої та придихової атаки. М'яка атака звуку як основа вокалізації.	8	практичне	Опитування, перевірка роботи , ситуаційні Завдання. Регістри. Прикриття. Атака звуку.	100
	2	індивідуальні	Виконання вправ на верхні резонатори. Виконання вправ на нижні резонатори. Виконання вправ на згладжування регістрів.	100
	14	самостійна	Виконання вправ на верхні резонатори. Виконання вправ на нижні резонатори. Виконання вправ на згладжування регістрів.	100
<i>Тема 2.2. Артикуляційний апарат та дикція в співі.</i> Артикуляція в співі. Особливості артикуляції при переході від слова до співу. Дихання, губи, язик та м'яке піднебіння при вимовленні голосних та приголосних в співі. Ступінь розкриття роту. Взаємозв'язок роботи артикуляційного апарату та	8	практичне	Вирівнювання голосних. Виконання вправ на звучання голосних та приголосних у співі. Виконання вправ для роботи над дикцією в співі. Виконання вправ	100

гортані, імпеданс. Особливість голосних в звукоутворенні. Вирівнювання голосних. Вправи для вирівнювання голосних. Дикція в звукоутворенні.			для відпрацювання м'якої, твердої та придихової атаки. Робота над дикцією.	
	13	самостійна	Виконання вправ на звучання голосних та приголосних у співі. Виконання вправ для роботи над дикцією в співі. Виконання вправ для відпрацювання м'якої, твердої та придихової атаки.	100
	45		Всього:100*0,25	25
Вид підсумкового контролю:	Залік	Форма контролю	Практичне завдання	75
			Загальний підсумок	100

Технічне і програмне забезпечення

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, для комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, рубіжний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення Microsoft Word, Microsoft Power Point, Sibelius, Sound Forge PRO для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Актуальні аспекти сучасного українського музичного мистецтва : кол. монографія / [ред.-упоряд. В. В. Сінельнікова, А. Б. Попова]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 212 с.
2. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка. (Сольний спів) : підручник / В. Г. Антонюк. – Київ : ВІПОЛ, 2007. – 173 с.
3. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навч. посібник / В. Г. Антонюк. – Київ : Українська ідея, 2000. – 68 с.
4. Багадуrow В. А. Очерки по истории вокальной педагогике : учеб. пособие. Ч. 3. / В. А. Багадуrow. – СПб : Лань, 2018. – 350 с.
5. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів : актуалізація звичаєвої традиції : навч. посібник / О. Г. Бенч-Шокало. – Київ : Укр. Світ, 2002. – 439 с.
6. Варламов А. Е. Полная школа пения : учеб. пособие / А. Е. Варламов. – СПб : Лань, 2012. – 120 с.
7. Василенко Ю. С. Голос. Фониатрические аспекты / Ю. С. Василенко. – Москва : Энергоиздат, 2002. – 480 с.
8. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва : підручник / Б. П. Гнидь ; М-во культури і мистецтв України, НМАУ України ім. П. І. Чайковського. – Київ : НМАУ, 1997. – 320 с.
9. Гобдич М. М. Фах. Фах (диригування). Фах (диригування/спів) : метод. вказівки з виконання практ. занять / М. М. Гобдич, О. І. Дондик, Д. В. Виноградча ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв., Фак. муз. мистецтв., Каф. акад. хор. та інструмен. Мистецтв. – Київ : Ліра-К, 2017. – 63 с.
10. Гонтаренко Н. Б. Сольное пение. Секреты вокального мастерства / Н. Б. Гонтаренко. – Изд. 3-е. – Ростов на Дону : Феникс, 2007. – 155 с.
11. Дмитриевский Г. А. Хороведение и управление хором / Г. А. Дмитриевский. – Москва, 2006. – 108 с.
12. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики / Л. Б. Дмитриев. – Москва : Музыка, 2000. – 368 с.
13. Исаева И. О. Эстрадное пение. Экспресс-курс развития вокальных способностей / И. О. Исаева. – Москва : АСТ: Астрель, 2007. – 319 с.
14. Карпінєць А. М. Робота з дитячим хором : метод. рекомендації / А. М. Карпінєць, Д. В. Виноградча, І. Є. Лебедкіна ; Київ. нац. ун-т. культури і мистецтв. – Київ : Ліра-К, 2017. – 36 с.
15. Колодуб І. С. Теорія вокального мистецтва / І. С. Колодуб. – Харків : Промінь, 1996. – 120 с.
16. Коломоєць О. М. Хорознавство : навч. посібник / О. М. Коломоєць. – Київ : Либідь, 2001. – 168 с.
17. Кречко Н. М. Сучасний вокально-хоровий концертний репертуар : практикум / Н. М. Кречко, О. Ю. Грицюк, Н. М. Комаренко ; Київ. нац. ун-т

культури і мистецтв, Ф-т муз. мистец. каф. акад. хор. та інструмент. мистец.
- Київ : Ліра-К, 2017. – 43 с.

18. Кушка Я. С. Методика навчання співу : посібник з основ вокальної майстерності / Я. С. Кушка. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2010. – 288 с.
19. Лащенко А. П. Хоровая культура: аспекты изучения и развития [Текст] / А. П. Лащенко. – Киев, 1989. – 130 с.
20. Мархлевський А. Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі / А. Ц. Мархлевський. – Київ : Музична Україна, 1986. – 96 с.
21. Маслій К. С. Виховання голосу співака : навч. посібник / К. С. Маслій. – Рівне : Ліста, 1996. – 120 с.
22. Менабени А. Г. Методика обучения сольному пению : учеб. пособие / А. Г. Менабени. – Москва : Просвещение, 1987. – 95 с.
23. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія : [навч. посібник] / Н. С. Можайкіна. – Київ : Ліра-К, 2016. – 215 с.
24. Морозов В. П. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники / В. П. Морозов. – Москва : Искусство и наука, 2002. – 496 с.
25. Народна пісенна творчість в Україні : навч. посібник / уклад. А. С. Пастушенко [та ін.]. – Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2012. – 304 с.
26. Осеннева М. С. Хоровой класс и практическая работа с хором : учеб. пособие / М. С. Осеннева, В. А. Самарин. – Москва : Академия, 2003. – 192 с.
27. Откидач В. Естрадний спів і шоу-бізнес : навч.-метод. посіб. / В. Откидач. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 368 с.
28. Павленко І. Я. Хрестоматія з українського народнопісенного виконавства : навч. посібник / І. Я. Павленко ; МОН України [та ін.]. – Київ : Київський університет, 2013. – 286 с.
29. Сінельников І. Г. Методика роботи з фольклорним колективом : навч. посібник / І. Г. Сінельников ; Київ. нац. ун-т культури і мистец. – Київ : Ліра-К, 2017. – 234 с.
30. Скоромний В. П. Аналіз вокально-хорових творів : практикум / В. П. Скоромний ; Київ. нац. ун-т культури і мистец. – Київ : Ліра-К, 2017. – 92 с.
31. Сучасне вокальне мистецтво в Україні : кол. монографія / [ред.-упоряд. В. В. Сінельникова, А. Б. Попова]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 252 с.
32. Тормахова В. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез / В. Тормахова. – Київ : Ліра-К, 2017. – 204 с.
33. Юцевич Ю. Є. Музика : словник-довідник / Ю. Є. Юцевич. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2003. – 352 с.
34. Якобенчук Н. О. Диригентсько-хоровий практикум (академічний хор) : практикум / Н. О. Якобенчук, А. М. Карпінець, Н. М. Комаренко ; Київ. нац. ун-т культури і мистец., Фак. муз. мистец., Каф. акад. хор. та інструмент. Мистец. – Київ : Ліра-К, 2017. – 60 с.

Допоміжна

1. Анализ вокальных приведений : учеб. пособие / ред. О. П. Коловский. – Ленинград : Музыка 1988. – 352 с.
2. Богданова Т. С. Основы хороведения : учеб. пособие / Т. С. Богданова. – Минск: БГТУ, 2009. – 132 с.
3. Голик, Г. Г. Психологія диригентсько-хорової діяльності : монографія / Г. Г. Голик. – Дрогобич: Вимір, 2000. – 189 с.
4. Голубев П. В. Поради молодим педагогам-вокалістам / П. В. Голубев. – Київ :Музична Україна, 1983. – 80 с.
5. Гончаренко С. У. Методика як наука / С. У. Гончаренко. – Хмельницький : ХГПК, 2000. – 30 с.
6. Далецкий О. В. Обучение певца-любителя : учеб. пособие / О. В. Далецкий. – Москва, 1990. – 75 с.
7. Євтушенко Д. Питання вокальної педагогіки / Д. Євтушенко. – Київ, 1987 – 187 с.
8. Живов В. Л. Теория хорового исполнительства / В. Л. Живов. – М.: Из-во МГТУ им. Баумана, 1998. – 285 с.
9. Іванов В. Ф. Співацька освіта в Україні Х-ХVIII століть / В. Ф. Іванов. – Київ : Вища школа, 1992. – 69 с.
10. Клитин С. Эстрада. Проблемы теории, истории и методики / С. Клитин. – Ленинград : Искусство, 1987. – 190 с.
11. Люш Д. В. Развитие и сохранение певческого голоса / Д. В. Люш. – Київ :Музична Україна, 1988. – 138 с.
12. Назайкинский Е. В. Стиль и жанр в музыке : учеб. пособие / Е. В. Назайкинский. – Москва : ВЛАДОС, 2003. – 248 с.
13. Назайкинский Е. В.Звуковой мир музыки / Е. В. Назайкинский. – Москва : Музыка, 1988. – 254 с.
14. Огороднов Д. Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе : метод. пособие / Д. Е. Огороднов. – К. : Муз. Украина, 1989. – 165 с.
15. Орлова Н. П. Хорове диригування : навч.-метод. посібник / Н. П. Орлова. – Київ : КДУКМ, 2000. – 147 с.
16. Радик Д. В. Хорознавство: історія, теорія, методологія : навч. посібник / Д. В. Радик. – К., 2003.
17. Романовский Н. В. Хоровой словарь / Н. В. Романовский. – М. : Музыка, 2005. – 230 с.
18. Самарин В. А. Хороведение и хоровая аранжировка : учеб. пособие / В. А. Самарин. – М. : Академия, 2002. – 352 с.
19. Скопцова О. М. Народне багатоголосся як стильова ознака фольклорного виконавства / О. М. Скопцова // Вісник КНУКіМ : зб. наук. праць / КНУКіМ. – К. : КНУКіМ, 2005. – Вип. 12. – С. 133-139.
20. Шамина Л. В. Работа с самодеятельным хоровым коллективом / Л. В. Шамина. – Москва, 1988. – 165 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Антонюк В. Вокальна педагогіка (сольний спів) [Електронний ресурс] : підручник / В. Антонюк. – Режим доступу : <http://194.44.152.155/elib/local/sk722654.pdf>. – Назва з екрана.
2. Живов В. Л. Хоровое исполнительство: Теория. Методика. Практика [Электронный ресурс] : учеб. пособие / В. Л. Живов. – Режим доступа : <https://rucont.ru/efd/639063>. – Назва з екрана.
3. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу [Електронний ресурс] : хрестоматія / Н. С. Можайкіна. – Режим доступу : <http://lira-k.com.ua/preview/12214.pdf>. – Назва з екрана.
4. Прокулевич О. В. Основи хорового диригування [Електронний ресурс] : навчальний посібник / [уклад. Оксана Валеріївна Прокулевич]. – Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/2337442/>. – Назва з екрана.
5. Шпачинський О. А. Мистецтво хорового аранжування для народного хору [Електронний ресурс] : навч.-метод. посібник / О. А. Шпачинський. – Режим доступу : <http://lib.chmnu.edu.ua/index.php?m=2&b=213>. – Назва з екрана.
6. Якобенчук Н. О. Диригентсько-хоровий практикум (академічний хор) [Електронний ресурс] : практикум / Н. О. Якобенчук, А. М. Карпінець, А. М. Комаренко. – Режим доступу : <http://lira-k.com.ua/preview/12430.pdf>. – Назва з екрана.

Політика вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Постановка голосу» передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із керівником курсу, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем в межах 50% звичайної оцінки.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.

У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Система оцінювання та вимоги

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	ВИД КОНТРОЛЮ	БАЛИ
	присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за присутність на заняттях максимальна оцінка складає не більше 5 балів і враховується при оцінці за практичну чи самостійну роботу з відповідної теми
	активність студента під час аудиторних занять (уміння розспівуватися, демонстрація співу партій творів із виконанням, поставлених викладачем завдань, читання партій з листа)	за активність студента під час аудиторних занять максимальна оцінка складає 100 балів, що у кінці навчального семестру множаться на коефіцієнт 0,25
РУБІЖНИЙ КОНТРОЛЬ	Контрольна робота 1 (складається у кожному півріччі) Перевірка навчального матеріалу спів партій різної складності згідно програми.	максимальна оцінка складає 100 балів, виставляться у поточну щотижневу відомість накопичених балів
	Контрольна робота 2. (складається у кожному півріччі) Перевірка навчального матеріалу спів партій різної складності згідно програми.	максимальна оцінка складає 100 балів, виставляться у поточну щотижневу відомість накопичених балів
	Всього: 100 *0,25	25 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік Проводить у формі практичного завдання включає спів у творчому колективі навчальної програми.	75 балів
	Загальна оцінка: Загальна оцінка:75+25	100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C	задовільно	
66–73	D		
61–65	E		
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розробник (розробники) силябусу
навчальної дисципліни

Кедіс О.Ю.

Завідувач кафедри

Піхтар О.А.

Силябус затверджено
на засіданні кафедри музичного мистецтва
від 25 травня 2020 року,
протокол № 13